

N.B.: in dit invuldictee moesten honderd woorden worden gespeld.

Verloedert de taal?

Waar moet het met het onderwijs naartoe? Is de spes patriae nog wel in goede handen bij leraren die, als we de efemeriden mogen geloven, geen kaas gegeten hebben van spelling, en dt-fouten maken bij de vleet?

Vroeger, toen de beschaving hoog en de misdaad laag was, had zelfs Jan met de pet een behoorlijk vocabulaire en geen problemen met onze nu zo vermaledijde spelling. Men schreef elkaar geregeld geacheveerde brieven, gelardeerd met prestigieuze woorden, een schril contrast met de kattedelletjes die vandaag de dag verstuurd worden. Als er überhaupt nog geschreven wordt, want meestal beperken de gedachtewisselingen van de middelbareschooljeugd zich tot vluchtige sms- en e-mailberichten. Om nog maar te zwijgen van breezertaal.

Vroeger moesten er open vragen beantwoord worden, tegenwoordig kan men zich er met een jantje-van-leiden van afmaken en hoeft men slechts multiplechoicevragen te beantwoorden.

Ik hoor u, toegewijde taalhobbyisten, al instemmend mompelen, maar berusten deze sombere mijmeringen wel op werkelijkheid? Het is natuurlijk voor u een ver-van-mijn-bedshow, maar zou u wél met vertrouwen de uitslag van een Cito-toets tegemoet zien waaraan ook uw dochter in groep 8 wordt blootgesteld? Weet u nog wél feilloos uw weg in de chaotische bushbush die spelling heet? Bent u linguïstisch voldoende onderlegd om 'Bindt u dat maar vast meneer' en 'Wind u niet zo op, meneer' correct neer te pennen?

Of bent u nu aan ontgoocheling en weifeling ten prooi en wendt u een acute vorm van dyslexie voor? En bent u nu plotsklaps voor een spellingvereenvoudiging zoals die in 1994 voor zoveel commotie zorgde? Het rapport was uitgelekt, maar leidde tot heftige polemieken. Het grauw moest niets hebben van de rigoureuze vereenvoudigingsvoorstellen en gynaecoloog bleef zoals het was; in een *ginekoloog* zou geen vrouw fiducia hebben.

Maar er was niets nieuws onder de zon, want 70 jaar daarvoor schreef Carry van Bruggen al: 'Tee smaakt mij niet!' Toch was er in de permissieve jaren 70 van de vorige eeuw een tendens om fonologisch te spellen, maar heden ten dage zal geen coiffeur zijn zaak meer 'haarsjop' noemen.

Of vindt u dat ik nu mijn cheval de bataille berijd? U heeft gelijk. De afgelopen nacht nog verliet ik zelfs halsoverkop mijn lits-jumeaux op zoek naar een verfromfaaid A4'tje waarop ik als aide-mémoire wat problematische spellingen genoteerd had, zoals: rijinstructeur, teriyaki, standaard-USB-aansluiting, bordeauxtje en golauyok.

Vroeger op school was ik al monomaan op een correcte spelling gespist en berispte ik mijn buurman die het met de diakritische tekens niet zo nauw nam. Hij verzette zich overigens niet slechts tegen de spellingregels; zo rookte hij achter in de klas stiekem een nargileh. Ook flirtte hij met het mooiste meisje van de klas dat al op jeugdige leeftijd een vitamine B-tekort had en later de breeveertien is opgegaan. Er is dan ook niets van deze rowdy terechtgekomen.

Uiteindelijk is hij zelfs van school gestuurd wegens het – met een balaclava over zijn hoofd getrokken - hijacken van een pick-uptruck. Jarenlang verbleef hij in een ashram, maar naar verluidt slijt hij nu zijn dagen in een wozoco, een woon-zorgcomplex. Zijn fetisj van toen heeft tot op de dag van vandaag haar domicilie in een blijf-van-mijn-lijfhuis. Hij was overigens niet de enige orthografische bohemien: veel meer scholieren hadden weinig op met spelling; sommigen van hen hadden er zelfs faliekant een afkeer van!

Maar dit is natuurlijk allemaal apekool en zotteklap. De vraag hoe het nu met het onderwijs moet, is nog steeds niet beantwoord.

Welnu, de verengelsing die men tegenwoordig in het onderwijs ziet, is een heilloze zaak. Het grootste deel van het docentenkorps beheerst het Engels niet voldoende, wat leidt tot bachelorscripties van tenhemelschreiend niveau. Zowel in de alfa-, als in de bèta- en gammawetenschappen is een scherpe uitdrukkingsvaardigheid een *conditio sine qua non*. Havoërs en vwo'ers, mavo- en vmbo-leerlingen zijn er allen bij gebaat les te krijgen van native speakers. Zo niet, dan ontstaat er een *lingua franca*. En voorwaar, dan is het Standaardnederlands in de gevarenzone!